

Projektidé: Öppen Data Gotland

Detta är ett förslag till ett pilotprojekt för en sajt/webapplikation med statistik om utvecklingen på Gotland. Förslaget innebär en första mindre Beta-version med huvudfokus på Finsams verksamhetsområden för att uppmärksamma 10 årsjubileet av Finsam Gotland.

Beroende på projektets utfall kan idén skalas upp till en bredare, långsiktig presentation av data om hela Gotland eller möjligen användas som mall för en nationell satsning.

Idén

Vi vill samla fakta och statistik om utvecklingen på Gotland, på ett tydligt, lättförståeligt och delbart sätt på ett och samma ställe. Det finns idag en enormt stor mängd data om Gotland och gotlänningarna i flera olika databaser, hos flera olika myndigheter och institutioner. Bara det faktum att den inte finns samordnad på ett sätt som möjliggör att samkörning mellan olika dataset, jämförelser där ekonomisk data kan ställas mot befolkningsdata eller sjukskrivningstal gör att vi förlorar kunskap och insikter.

I den mån samkörningar görs är det i begränsad mån och av ett ytterst begränsad antal aktörer och aldrig i publikt eller utåtriktat syfte. Poängen med kunskap är att den multipliceras exponentiellt ju fler som får tillgång till den. Att öppna data, att göra presentationen publik, tillgänglig för skolor, journalister, politiker, föreningar, företag eller för den delen besökare till ön, skapar nya frågor, ny kunskap och nya möjligheter till utveckling.

Bakgrunden

Samhällsförändringar är svåra att se och förstå. Även om man varje dag läser sin lokaltidning, lyssnar på lokalradion, ser både lokalnyheterna och riksnnyheterna på TV, följer diskussionen på sociala medier och för ständiga samtal med arbetskamraterna är det troligt att man bär på felaktiga uppfattningar om hur verkligheten förhåller sig, hur situationen på arbetsmarknaden eller den lokala ekonomin utvecklats de senaste åren. De flesta av oss har inte tillgång till den fakta som behövs för att kontinuerligt uppdatera vår världsbild.

Tvärtom möts vi varje dag av tusentals påståenden om faktiska förhållanden på Gotland, i Sverige eller i lokalsamhället vi bor i. Uppgifter som vi inte har en aning om huruvida de stämmer med verkligheten eller ej. I de flesta fall, är den enda kompass vi har att gå efter, den förutfattade uppfattningen vi redan bär på. Vi tenderar att tro på det som passar vår världsbild och ignorera det som inte gör det. Så fungerar de allra flesta, så byggs vår kunskap upp.

Idag är det lättare än någonsin att sprida sin bild av världen. Det gör att antalet informationskällor har exploderat och det blir allt svårare att värdera vilken källa som går att lita på, vilken uppgift som är sann. Filterbubblor i sociala medier, organiserade kampanjer och ökat ifrågasättande av etablerade källor till kunskap riskerar att skapa parallella uppfattningar om verkligheten.

Bara under det senaste året har direkt felaktiga uppfattningar om utvecklingen på flera håll bidragit till ökad rädsla, oro och hat, inte minst på Gotland. Enkel tillgång på korrekt fakta om frågor som brottsutveckling, ekonomisk utveckling, utsatthet eller migration är i sig själv ingen lösning på en ökad polarisering och intolerans. Men utan korrekt fakta är det omöjligt att föra ett sansat och vuxet samtal.

Finsam 10 år som pilotprojekt

När Finsam nu uppmärksammar 10 årsjubileet av verksamheten är det ju passande att börja med statistiska indikatorer inom de fält som tydligast berör Finsams direkta verksamhet. Att visualisera hur Gotland och dess befolkning har förändrats under de senaste tio åren, (gärna med perspektiv av utvecklingen ännu längre bakåt i tiden) är intressant inte bara för berörda myndigheter. Går det åt rätt håll, var år det inte åt rätt håll, hur står sig Gotland idag jämfört med för 10 eller 20 år sedan? Hur står sig Gotland jämfört med andra kommuner och regioner i landet, eller andra delar av världen? Vad är styrkorna, vad är svagheter?

Vi tänker oss ett första steg som blir en presentation som i första hand rör Finsams i och för sig breda ämnesområden. Produkten blir en webapplikation, en hemsida som initierats av Finsam i år. Den sammanställs av oss de närmaste månaderna som en första BETA-version av en sida som i steg två kan breddades för att omfatta andra myndigheters verksamheter och övriga regionens intressen. På så sätt blir projektet både en produkt färdig att presentera, tex vid inspirationsdagarna i Oktober och ett pilotprojekt för en långsiktig bredare satsning med stor samhällsvinst.

Syfte och mål

Syftet är att öka kunskapen om utvecklingen på Gotland, i första hand inom Finsams verksamhetsområden. Men frågor som hälsa och välbefinnande, arbetsmarknad eller sjukskrivningar går naturligtvis inte att behandla separat, fritt från övrig befolkningsstatistik eller annan socioekonomisk utveckling.

Målet är att kunna erbjuda en enkel ingång för beslutsfattare, myndigheter, skolor, journalister och företag att skaffa sig en så korrekt bild som möjligt av Gotland och gotlänningarna.

Kostnader

Kostnaderna i detta skede är i princip enbart personalkostnader. I en eventuell framtida större satsning kan kostnader för inköp av data från SCB eller andra leverantörer vara tänkbara, även om man troligtvis kan använda existerande avtal och dataprenumerationer som Region Gotland (och ev. andra myndigheter) redan har.

För detta projekt, som ska resultera i en fristående produkt, borde vi dock kunna använda oss av de stora data mängder som redan finns öppet och offentligt.

Vi föreslår att omfattningen på arbetet i detta skede inte överstiger 100 arbetstimmar (å 900 kronor timmen).

Tidsplan

- I mån av tid genomförs under **juni månad** korta samråd (via telefon) med berörda tjänstemän inom Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Regionens berörda förvaltningar för att diskutera tillgång till statistik och eventuellt urval.

- Innan **augusti** månads utgång presenteras ett första förslag på BETA version till Finsam.
- Under **september** diskuteras eventuella förändringar och möjlig anpassning för 10 årsjubileet.
- Under **oktober** månad 2017 lanseras den första BETA-version av sidan.

Utförare

Staffan Landin har arbetat med presentationer av statistik om global utveckling sedan början av 2000-talet i nära samarbete med stiftelsen Gapminder och Hans Rosling. Mellan åren 2007 och 2010 var han Web Producer på Gapminder, ansvarig för stiftelsens web-produkter. Han har de senaste åren haft flera uppdrag åt Finsam både på Gotland och nationellt.

Idag arbetar han som föreläsare om fakta och statistik i egen regi och som utvecklare och konsult i **Den fjärde statsmakten**.